

การใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดชลบุรี



นางสาววิไล ทองแผ่

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974 - 566 - 845 - 1

013493

THE USE OF LESSON PLAN IN THE AREA OF LIFE
EXPERIENCES : A CASE STUDY OF CHANGWAT LOP BURI

Miss Vilai Tongpae

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต : การ
 ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดลพบุรี

ชื่อนิสิต นางสาว วิไล ทองแผ่

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2528



บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเชิงประเมิณสภาพการใช้แผน
 การสอน ประเมินปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการใช้แผนการสอนของครูผู้สอน
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
 ซึ่งเป็นการศึกษาในลักษณะเฉพาะกรณีจังหวัดลพบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น
 ศึกษานิเทศก์จังหวัด 7 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอ 22 คน ผู้บริหารโรงเรียน
 10 คน ครูผู้สอน 16 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
 และแบบสังเกต รวมทั้งสิ้น 6 ชุด พร้อมทั้งคัดลอกข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลัง ลักษณะ
 ของโรงเรียนและลักษณะของนักเรียนในจังหวัดลพบุรี จากหน่วยศึกษานิเทศก์
 จังหวัดลพบุรี นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วน
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้แผนการสอน
 - 1.1 ครูผู้สอนใช้แผนการสอนประกอบการสอนร้อยละ 100 ตาม
 ความเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน และ ร้อยละ 84.38 ตามการสังเกต
 ของผู้วิจัย โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 สัปดาห์ใช้แผนการสอนทุกครั้งทีสอนร้อยละ 68.75
 ตามความเห็นของครูผู้สอน

1.2 ชั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอน ครูผู้สอนสอนตามเนื้อหาในแผนการสอนโดยไม่กำหนดเวลามากที่สุดร้อยละ 40.63 สอนโดยวิธีบรรยายมากที่สุดร้อยละ 37.50 สอนให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดโดยบอกความคิดรวบยอดให้และให้นักเรียนจำมากที่สุดร้อยละ 71.88 ไม่ได้ให้นักเรียนปฏิบัติจริงร้อยละ 75 เป็นกระบวนการกลุ่มร้อยละ 53.13 สอนชาว เหตุการณ์ และวันสำคัญสม่ำเสมอตลอดปีร้อยละ 75 และไม่ได้ทำการประเมินผลร้อยละ 40.62

1.3 การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนไม่ใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน ร้อยละ 75 ตามความเห็นของครูผู้สอน

1.4 การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ครูผู้สอนสอนโดยใช้หนังสือเรียนของกรมวิชาการประกอบการสอนทุกเล่มรวมทั้งหนังสือแบบทดสอบตามจุดประสงค์ร้อยละ 100 ตามความเห็นของครูผู้สอน

1.5 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในคานต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ความรู้ ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนตามการรับรู้ของครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง

1.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จัดได้สอดคล้องในระดับมาก

2. ปัญหาการใช้แผนการสอน

2.1 ปัญหาความรู้อย่างไรเกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการสาขา/เฉพาะแขนง ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย

2.2 ปัญหาความรู้อย่างไรและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อยและพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้แผนการสอนที่เป็นปัญหา
มากได้แก่คานเนื้อหา กิจกรรม หนังสืออ้างอิง ภาคผนวก การใช้วิทยุโรงเรียน
ประกอบแผนการสอน การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน

2.4 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการ
ของศึกษานิเทศก์ที่เป็นปัญหามากได้แก่ ครูผู้สอนไม่มีโอกาสไปขอคำแนะนำจาก
ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ขาดการติดตามและประเมินผล ด้านการใช้สื่อการเรียน
และไม่จัดให้มีการอบรมเรื่องการประเมินผล

2.5 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นปัญหามากได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจัดแผนการสอนให้
ไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ขาดการติดตามประเมินผลด้านการใช้แผน
การสอนของครู หลังจากที่ส่งครูไปอบรมแล้วมิได้ให้ครูผู้นั้นกลับมาเผยแพร่ให้
ครูในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทราบ จัดสื่อการเรียนยังไม่เพียงพอกับ
ความต้องการของครู และขาดการติดตามประเมินผลในเรื่องการประเมินผล
การสอนของครู

3. ข้อเสนอแนะในการใช้แผนการสอนของครูผู้สอน พบว่า

1. ต้องการให้ลดเนื้อหาลงทุกหน่วยการเรียน หรืออาจจะเพิ่ม
จำนวนคาบเรียนให้มากขึ้นอีก

2. ต้องการให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเรื่องสื่อการเรียน จัดสื่อ
การเรียนให้เพียงพอ

3. ต้องการให้เพิ่มภาคผนวกในเรื่องของเนื้อหา การผลิตสื่อ
การเรียน เกม และเพลง

4. ต้องการให้ลดจุดประสงค์ในหลักสูตรให้สั้นลง

Thesis Title The Use of Lesson Plan in the Area of Life
Experiences : A Case Study of Changwat Lop Buri
Name Miss Vilai Tongpae
Thesis Advisor Instructor Taweewat Pitayanon, Ph.D.
Department Educational Research
Academic Year 1985



ABSTRACT

This research was a case study of Pratoomsuka 6 student in Changwat Lop buri in the area of life experiences teachers' lesson plan using in the academic year 1985. The purposes of this study were :

1. To evaluate the situations of using the lesson plan.
2. To find out the lesson plan using problems.

There were 4 groups of samples: (1) 7 changwat educational supervisors (2) 22 amphoe educational supervisors (3) 10 school administrators and (4) 16 teachers. The data were collected by using of questionnaires, interviewing and observation. Besides this, the schools and the students background descriptions were collected from the office of the changwat educational supervisors. The data were analyzed by using Mean, Standard Deviation, Frequency Distribution and Percentage.

The finding of this research were as follow :

1. The lesson plan using situations

1.1 According to the school administrators and teachers' opinions, 100 percent of the teachers used the lesson plan. but from researcher's observation, 84.38 percent of them did and according to the teachers' opinions, 68.75 percent of the teachers used the lesson plan every time they taught in average a weekday.

1.2 About the steps and methods of using the lesson plan were found out that :

According to the teachers' opinions, 40.63 percent of the teachers followed the subject matters in the lesson plan, 37.50 percent used lecture method, 71.88 percent told the concept first and the students memorized, 75 percent did not provide direct experience to their students, 53.13 percent used the group process technique, 75 percent always taught about news, circumstance and memorial day all year round and 40.62 percent did not evaluated.

1.3 According to the teachers' opinions, 75 percent of the teachers did not use school radio programmes for supplementing the lesson plan.

1.4 According to the teachers' opinions, 100 percent of the teachers used the text books and work books from the academic Department.

1.5 The using of the lesson plan in the teaching and learning process was rated "Mediam".

1.6 According to the teacher's opinions, the affective domain understanding of the students was rated "Mediam."

1.7 The serving objectives of the school teaching and learning activities was rated "fair."

2. The lesson plan using Problems.

2.1 The principles and the subject matters knowledges problem of the teacher was rated "little"

2.2 The knowledges and the capacities of holding teaching and learning activities problem was rated "little" But the behaviour of teaching and learning problem was rated "medium".

2.3 Subject matters, activities, referenceses, appendixes, school radio Programmes and text books using with the lesson plan were the main problems of curriculum and lesson plan usage.

2.4 Lacking of opportunity of teachers to request advices from educational supervisors, no follow up and evaluation in using instructional media from educational supervisors, and no work shop in evaluating system were the main problems of the academic helping and supporting from the educational supervisors.

2.5 Not enough provided plans, no lessen plan using fellow up and evaluation, no knowledges and experiences contribution from the trained teachers, not enough instructional media and evaluation of the teacher evaluation system were the academic supported from school administrators problems

3. Teachers' suggestions for using the lesson plan.

3.1 Each unit, subject matters should be decreased or learning time should be increased.

3.2 Instructional media in the lesson plan book should be sufficiently provided.

3.3 Instructional media production process shold be added as appendixes in the lesson plan books.

3.4 Objectives in the curriculum sholud be decreased.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากการช่วยเหลือ
แนะนำ เอาใจใส่และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากท่าน อาจารย์ ดร.
ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึง
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สว่าง เขิงชั้น อาจารย์จำเนียร สุขหลาย
อาจารย์วัชชัย ผลเพิ่ม ที่ได้เป็นกำลังใจให้คำแนะนำ ตลอดจนความช่วยเหลือ
ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยรวมทั้งขอขอบคุณ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์
อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในจังหวัดลพบุรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือใน
การให้ข้อมูลเป็นอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ แพ้ม โอสถ อาจารย์ใหญ่
โรงเรียนวัดศำราญ เป็นอย่างสูงที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจ และสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้
อย่างดียิ่งตลอดเวลา

วิไล ทองแถม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความ.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับแผนการสอน.....	12
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	17
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากร.....	29
กลุ่มตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้แผนการ สอน.....	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการ ใช้แผนการสอนและข้อเสนอแนะ.....	91
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
ตอนที่ 1 สรุปภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้แผนการสอน.....	130
ตอนที่ 2 สรุปปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการใช้แผนการสอน..	136
อภิปรายผล.....	140
ข้อเสนอแนะ.....	146
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	156
ประวัติผู้เขียน.....	221

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร ศึกษาในเทศกจังหวัด ศึกษาในเทศก อำเภอ และศึกษาในเทศกกิ่งอำเภอ จำแนกตามอำเภอ.....	31
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและโรงเรียน.....	33
3	แสดงจำนวนเครื่องมือ สิ่งทีศึกษา และกลุ่มบุคคลทีให้ข้อมูลใน การวิจัย.....	39
4	แสดงจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ครู นักเรียน ห้องเรียน ปีการศึกษา 2528	49
5	แสดงจำนวนโรงเรียนแยกตามขนาดของโรงเรียน ปีการศึกษา 2528	51
6	แสดงจำนวนครูแยกตามวุฒิ ปีการศึกษา 2528	53
7	แสดงรอยละของการเลื่อนชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527-2528.....	55
8	แสดงสภาพทั่วไปของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสภการมีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	57
9	สภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	59
10	สภาพการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสภการ มีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	60
11	ขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอน.....	61
12	สภาพการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน.....	66
13	สภาพการใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน.....	67
14	สภาพการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสภการ มีชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน.	68
15	ขั้นตอนและลักษณะการใช้แผนการสอนของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริม ประสภการมีชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่6 ความการรับรู้ของ ผู้บริหารโรงเรียน.....	69

รายการตารางประกอบ(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	71
17 การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน.....	72
18 เปรียบเทียบสภาพการใช้แผนการสอน ชั้นตอนและลักษณะการใช้แผน การสอน สภาพการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบแผนการสอน สภาพ การใช้หนังสือเรียนประกอบแผนการสอน ตามการรับรู้ของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้บริหาร โรงเรียน.....	74
19 พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามการสังเกตของผู้วิจัย..	80
20 แสดงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนของครูผู้สอนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผน การสอนเป็นแนวทางในคานตาง ๆ	84
21 แสดงความรู้ ความเข้าใจความวัตถุประสงค์ ในหลักสูตรกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ตามการรับรู้ของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	86
22 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตาม การรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน.....	88

รายการตารางประกอบ(ต่อ)

ตารางที่

หน้า

23 ปัญหาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการและสาระทางวิชาการ
สาขา/เฉพาะแขนงของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 91

24 ปัญหาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 93

25 พฤติกรรมค่านาการ รัคการ เรียนการ รสอนในคานคาง ๆ ของครูผู้สอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คามการ
สังเกคของผู่วิจัย..... 95

26 เปรียบเทียบค้ำมขณิมเลชณิคระหวาง รัคบัปัญหาในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และรัคบัพฤติกรรมในการจัด
การเรียนการสอนตามข้อมุลจากการสังเกค..... 97

27 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้แผนการสอนในคานคาง ๆ 9 คาน
ของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 .99

28 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของ
ศึกษานิเทศก์ คามการรับรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6105

29 ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการของ
ผู้บริหารโรงเรียน คามการรับรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6109

30 เปรียบเทียบปัญหาการให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนส่งเสริมทาง
วิชาการของศึกษานิเทศก์ คามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์อำเภอ
และศึกษานิเทศก์จังหวัด.....113

รายการตารางประกอบ(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	ปัญหาการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนส่งเสริมทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน.....	120
32	อุปสรรคอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถสอนไคตามหลักสูตร.....	129
33	ข้อเสนอแนะในการใช้แผนการสอน.....	127



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย